

ЗАКОН

ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

(Обн., ДВ, бр. 124 от 1997 г.; изм. и доп., бр. 86 от 1999 г., бр. 64 и 92 от 2000 г., бр. 25 и 111 от 2001 г., бр. 18 и 114 от 2003 г., бр. 70 от 2004 г., бр. 76 от 2005 г., бр. 33, 48, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40 от 2007 г., бр. 102 и 108 от 2008 г., бр. 93 от 2009 г., бр. 12, 58, 88 и 98 от 2010 г., бр. 60 от 2011 г., бр. 7 от 2012 г. и бр. 15 от 2013 г.)

§ 1. Създават се чл. 13а-13ж:

„Чл. 13а. (1) Юридическите или физическите лица, регистрирани като търговци, могат да извършват специални и технологични (повтарящи се) взривни работи само след получаване на разрешение от директора на съответната дирекция „Инспекция по труда“, на чиято територия ще се извършват, или от упълномощено от него длъжностно лице.

(2) Условието и редът за извършване на взривни работи се определят с правилник, приет от Министерския съвет по предложение на министъра на труда и социалната политика.

(3) Не се изисква разрешение по ал. 1 по отношение на Въоръжените сили на Република България.

Чл. 13б. (1) За получаване на разрешение за извършване на специални взривни работи лицата по чл. 13а подават в съответната дирекция „Инспекция по труда“:

1. заявление по образец, утвърден с правилника по чл. 13а, ал. 2;
2. проект за извършване на специални взривни работи;
3. инструкция за безопасна работа с взривни материали;
4. копие от документ, удостоверяващ правото за ползване на склад за взривни материали;
5. заповед за определяне на ръководителя на взривните работи;

6. списък на лицата, имащи достъп до взривни материали.

(2) В заявлението по ал. 1, т. 1 се посочват:

1. наименованието на юридическото или физическото лице;
2. целите, характерът, методите и сроковете за извършване на взривни работи, включително опасността от взривяване на прах и газ;
3. данни за ръководителя на взривните работи;
4. данни за склада, в който ще се съхраняват взривните материали, относно принадлежността, типа и местонахождението му.

(3) Проектът за извършване на специални взривни работи:

1. се изработва от проектант първа степен или група от проектанти с поне един проектант първа степен, като титулната страница и чертежите към него се подписват от проектанта първа степен;
2. се съгласува със собствениците на обектите, които са в границите на опасната зона, и с кмета на общината, когато взривните работи ще се извършват в населени места.

Чл. 13в. (1) За получаване на разрешение за извършване на технологични (повтарящи се) взривни работи лицата по чл. 13а подават в съответната дирекция „Инспекция по труда“:

1. заявление по образец, утвърден с правилника по чл. 13а, ал. 2;
2. технологичен проект за извършване на технологични (повтарящи се) взривни работи.

(2) В заявлението по ал. 1, т. 1 се посочват:

1. наименованието на юридическото или физическото лице;
2. характерът и методите за извършване на взривни работи, включително опасността от взривяване на прах и газ;
3. данни за ръководителя на взривните работи;
4. данни за склада, в който ще се съхраняват взривните материали, относно принадлежността, типа и местонахождението му.

Чл. 13г. (1) При непълнота и при нередовност на документите по чл. 13б, ал. 1 и чл. 13в, ал. 1 директорът на съответната дирекция „Инспекция по труда“ или упълномощеното от него длъжностно лице в срок 5 работни дни от датата на подаване на заявлението писмено уведомява подателя за констатирани непълноти и нередовности на документите, като с

уведомлението определя срок, не по-кратък от 10 дни, за отстраняването им.

(2) В срок 5 работни дни от подаване на заявлението или от датата на отстраняване на констатираните непълноти или нередовности директорът на дирекция „Инспекция по труда“ по ал. 1 или упълномощеното от него длъжностно лице издава разрешение за извършване на специални или технологични (повтарящи се) взривни работи или прави мотивиран отказ.

(3) Отказ за издаване на разрешение се прави в случаите, когато непълнотите и нередовностите в документите не са отстранени в срока, определен с уведомлението по ал. 1, или при несъответствие с изискванията за издаване на разрешение.

Чл. 13д. (1) При смяна на ръководителя на взривните работи лицата, получили разрешение, в срок 3 работни дни от смяната уведомяват писмено директора на съответната дирекция „Инспекция по труда“ или упълномощеното от него длъжностно лице, като прилагат сведения за новия правоспособен ръководител на взривните работи.

(2) Директорът на дирекция „Инспекция по труда“ по ал. 1 или упълномощеното от него длъжностно лице в срок 3 работни дни от подаване на уведомлението за смяна на ръководителя на взривните работи отразява промените в разрешението за извършване на взривни работи или прави мотивиран отказ.

(3) При временно отсъствие на ръководителя на взривните работи работодателят определя друг правоспособен ръководител, като в срок 3 работни дни от определянето му уведомява писмено директора на дирекция „Инспекция по труда“ и предоставя сведения за него.

Чл. 13е. Отказът по чл. 13г, ал. 3 и по чл. 13д, ал. 2 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 13ж. Разрешенията за извършване на специални взривни работи се издават еднократно за срока на извършване на взривните работи, а разрешенията за технологични (повтарящи се) взривни работи – до края на календарната година.”

§ 2. В чл. 27 се правят следните изменения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) В предприятия с 50 и повече работници и служители се учредяват комитети по условия на труд в състав от 4 до 10 души.”

2. Алинея 3 се отменя.

3. АLINEЯ 6 се изменя така:

„(6) В предприятията с голям числен състав, сложна структура и териториална разпокъсаност може да се изграждат освен комитети на равнище предприятие и комитети към съответните структурни звена.“

§ 3. В чл. 28 ал. 1 се изменя така:

„(1) В предприятия с 5 до 50 работещи включително, както и в отделните структурни звена на предприятията по чл. 27, ал. 6 се изграждат групи по условия на труд.“

§ 4. Създава се чл. 28а:

„Чл. 28а. (1) Представителите на работещите по безопасност и здраве при работа и заместник-председателят на комитета по условия на труд се избират от общото събрание в предприятието по реда на чл. 6 от Кодекса на труда за срок 4 години.

(2) Предсрочно прекратяване на срока по ал. 1 може да се поиска най-малко от една трета от общия брой на работещите в предприятието и се приема с мнозинство повече от една втора от присъстващите на общото събрание.“

§ 5. В чл. 30 се правят следните изменения:

1. АLINEЯ 3 се изменя така:

„(3) Освен правата по ал. 2 заместник-председателят на комитета по условия на труд и представителят на работещите по безопасност и здраве при работа в групата по условия на труд имат право:

1. на достъп до всички работни места в предприятието или поделението;

2. да се осведомяват пряко от работниците и служителите по всички въпроси в областта на здравето и безопасността;

3. да участват в разследването на трудови злополуки и при установяване на причините за професионални болести;

4. да участват при разработването на проектите на вътрешни правилници и наредби в областта на здравословни и безопасни условия на труд, за което работодателят задължително ги поканва;

5. да изискат от работодателя или от органа по безопасност и

здраве в предприятието спиране работата на работното оборудване или да забраняват използването на опасни химични вещества и смеси.”

2. Алинея 4 се изменя така:

„(4) Лицата по ал. 3 са длъжни:

1. да познават нормативните актове в областта на безопасността и здравето и да следят за спазването им;

2. при констатиране на нарушения или неизпълнение на задължения за осигуряване на безопасност и здраве при работа да информират работодателя и да предложат съответни мерки;

3. да информират работниците и служителите за резултатите от изпълнението на дейностите по ал. 3;

4. да не разгласяват и да не използват за своя сметка или за сметка на трети лица информацията, станала им известна при или по повод осъществяване на дейността им, която представлява производствена или търговска тайна, както и личните данни на работещите, освен ако те не са дали своето изрично съгласие за разгласяването им.

5. за задълженията по т. 4 лицата по ал. 3 подписват декларация за неразгласяване на информацията и личните данни, която остава в сила и след прекратяване на техните правомощия.“

§ 6. Създават се чл. 30а и 30б:

„Чл. 30а. (1) Когато работно оборудване и/или опасни химични вещества и смеси представляват непосредствена опасност за здравето и живота на работещите и няма друг начин да се сведе до минимум рискът, заместник-председателят на комитета по условия на труд и представителят на работещите по безопасност и здраве при работа в групата по условия на труд писмено уведомяват отговорното длъжностно лице и/или работодателя за констатираната опасност, като могат да изискат от тях временно да забранят използването им.

(2) Работодателят може да отмени забраната по ал. 1, когато установи, че опасността е отстранена.

(3) В случай че работодателят не предприеме необходимите мерки за отстраняване на опасността, заместник-председателят на комитета по условия на труд и представителят на работещите по безопасност и здраве при работа в групата по условия на труд сигнализират контролните органи.

Чл. 30б. (1) Работодателят осигурява на представителите в

комитетите и групите по условия на труд необходимите условия, средства и време за изпълнение на техните права и функции, както и съответното обучение и квалификация, което се провежда в рамките на работното време, без това да се отразява на размера на трудовото им възнаграждение.

(2) Представителите в комитетите и групите по условия на труд не могат да бъдат поставяни в неблагоприятно положение за действията им за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд.”

§ 7. Създава се чл. 32а:

„Чл. 32а. В предприятия с по-малко от 5 работещи работодателят обсъжда с работниците и служителите въпросите в областта на безопасността и здравето при работа, включително при възникване на рискове, които създават непосредствена опасност за здравето, безопасността или живота на работещите.”

§ 8. В § 1 от Допълнителните разпоредби се правят следните изменения и допълнения:

1. Точка 2б се изменя така:

„2б. „Представител на работещите по безопасност и здраве при работа” е всеки работник или служител, който е избран да представлява работещите пред работодателя или пред държавните органи по въпросите в областта на безопасността и здравето при работа, включително при възникване на рискове, които създават непосредствена опасност за здравето, безопасността или живота на работещите.“

2. Създават т. 12 и 13:

„12. „Специални взривни работи” са взривни работи в населени места, промишлени и строителни площадки, както и в други места и обекти, изискващи защита от вредните въздействия при взривните работи.

13. „Технологични (повтарящи се) взривни работи” са взривни работи, които се извършват във връзка с определена технология на работа в добивната промишленост, хидротехническото строителство и при строителството на други обекти.”

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 9. Министърът на труда и социалната политика в срок до 6 месеца от влизането в сила на закона внася за разглеждане от Министерския съвет проект на правилник по чл. 13а, ал. 2.

§ 10. В Кодекса на труда (обн., ДВ, бр. 26 и 27 от 1986 г.; изм. и доп., бр. 6 от 1988 г., бр. 21, 30 и 94 от 1990 г., бр. 27, 32 и 104 от 1991 г., бр. 23, 26, 88 и 100 от 1992 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 69 от 1995 г.; изм. и доп., бр. 87 от 1995 г., бр. 2, 12 и 28 от 1996 г., бр. 124 от 1997 г., бр. 22 от 1998 г.; Решение № 11 на Конституционния съд от 1998 г. – бр. 22 от 1998 г.; изм. и доп., бр. 56, 83, 108 и 133 от 1998 г., бр. 51, 67 и 110 от 1999 г., бр. 25 от 2001 г., бр. 1, 105 и 120 от 2002 г., бр. 18, 86 и 95 от 2003 г., бр. 52 от 2004 г., бр. 19, 27, 46, 76, 83 и 105 от 2005 г., бр. 24, 30, 48, 57, 68, 75, 102 и 105 от 2006 г., бр. 40, 46, 59, 64 и 104 от 2007 г., бр. 43, 94, 108 и 109 от 2008 г., бр. 35 и 41 от 2009 г., бр. 15, 46, 58 и 77 от 2010 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2010 г. - бр. 91 от 2010 г.; изм. и доп., бр. 100 и 101 от 2010 г., бр. 18, 33, 61 и 82 от 2011 г., бр. 7, 15, 20 и 38 от 2012 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2012 г. - бр. 49 от 2012 г.; изм. и доп., бр. 77 и 82 от 2012 г. и бр. 15 и 104 от 2013 г.) в чл. 333, ал. 1 се създава т. 5а:

„5а. Работник или служител, който е избран за представител на работещите по безопасност и здраве при работа от общото събрание или от събранието на пълномощниците по реда на чл. 6 от Кодекса на труда за времето, докато има такова качество;”

Законът е приет от 42-ото Народно събрание на 2013 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:**

(Михаил Миков)

М О Т И В И

КЪМ ПРОЕКТА НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ЗДРАВΟΣЛОВНИ И БЕЗОПАСНИ УСЛОВИЯ НА ТРУД

В Република България разрешения за извършване на специални и технологични (повтарящи се) взривни работи се издават от съответните дирекции „Инспекция по труда” на основание на Правилника по безопасност на труда при взривните работи. Установената практика противоречи на разпоредбите на чл. 4 на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност, съгласно която всички лицензионни и регистрационни режими за извършване на стопанска дейност, както и изискванията за издаване на разрешение и удостоверение или за даване на уведомление за извършване на отделна сделка или действие се установяват със закон.

Една от целите на проекта на Закон за изменение и допълнение на Закона за здравословни и безопасни условия на труд е да създаде основание в специален закон за издаване на разрешение за извършване на специални и технологични (повтарящи се) взривни работи.

Чрез определяне на конкретни права, задължения и отговорности на заместник-председателя на комитета по условия на труд (КУТ) и на представителя на работещите по безопасност и здраве при работа в групата по условия на труд (ГУТ) в предприятията ще се създаде основа за повишаване качеството на социалния диалог в предприятията, тъй като КУТ/ГУТ е мястото, където напълно равнопоставено работодателят или неговите представители и представителите на работниците и служителите обсъждат цялостната дейност по опазване на здравето и осигуряване безопасността на работещите, като предлагат и мерки за подобряването ѝ.

С оглед превенция на трудовите злополуки и професионалните болести са определени задължения и отговорности на заместник-председателя на КУТ и на представителя на работещите по безопасност и здраве при работа в ГУТ, когато са констатирани непосредствена опасност за здравето и живота на работещите и няма друг начин да се сведе до минимум рискът. В тези случаи те трябва писмено да уведомят отговорното длъжностно лице и/или работодателя за констатираната опасност, като могат да изискат временно да забранят използването им.

За да се гарантира ефективно изпълнение на функциите и задачите, определени със закона, е предвидена специална закрила за заместник-

председателя на КУТ и за представителя на работещите по безопасност и здраве при работа в ГУТ за времето, докато имат такова качество – закрила при уволнение по реда на чл. 333 от Кодекса на труда.

Законопроектът няма да доведе до пряко и/или косвено въздействие върху държавния бюджет.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

(Пламен Орешарски)